

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

egy I. hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Tanulságok.

Telát megvolt a várvavárt be-
számoló s annak nyomában
a két konfirmáló beszéd. Most
már az első benyomások, a
fülsértő lárna és zaj elsimul-
tak s aki komolyan veszi a
választói jogot, az megteszi
magaénak a megjegyzéseket.

Két dologgal tisztában lehetünk; egyik az,
hogy Apponyi és politikai vásározo társa csak
egyetlen fogást mutat állandóan: a *fennálló kor-
mány becsúrlését*, és annak megbuktatására ezen
nemes eszközzel törekszik.

A másik az, hogy a kik nálunk ellenzékiek,
azokat nem elvek és célok, hanem az elégtel-
lenség kócmadzagja fűzi össze.

Erdemes e két tanulságról elmélkedni.

Apponyi grófot nálunk már sokkal jobban
s többen ismerik, mint akár egyik-másik negyed-
mestert. És ez lesz az ő megölő betűje. Igaz,
hogy nem mindenki előtt, de azok előtt bizonyo-
san, akik az országos kérdések felől csak némi-
leg is tájékozva és gondolkodás útján döntenek el,
jobbra vagy balra térjenek-e. Apponyi és társa
nem beszélt a józan észhez, nem érvelt, nem bi-
zonyított; csak a szenvedélyekhez, a gyűlölethez,
a gondolkozni nem képes, tehát jelszavakra utalt,
tömeghez beszélt. Ezt megindíthatja, sőt ha—ha—
behozatik az általános szavazati jog, ezeknek
számával győzhet is. De addig nem! Bizonyítja
ezt a többi között az, hogy pártjának alig van
3—4 állandó kerülete; úgy, hogy a „mérsekelt“
kerületek inkább párt-tévesztés, mint pártválasz-
tás benyomását teszik a statisztikusra.

Honnan van ez? Okozza ezt először az a
sértő egyoldalúság, melyet a kormány pénzügyi
gazdálkodása fölötti paskvillusaikban gyakorolnak.
Vagy hallotta már tőlük valaki a vasutakba fektetett
rengeteg hazai tőkét, vagy a nemzet kulturális
emelésére, a külvészélyek elleni biztosítá-
sra szükségesszerűleg beruházott milliókat meg-
említeni? Ezt nem hallotta senki, mert ezt el-
hallgatják.

És miért hallgatják el? Azért, mert maguk
is érzik, hogy ezt a viszonyokkal ismerős polgár
indokoltnak kell, hogy találja; miután saját ház-
tartásából tudja kicsiben, hogy beruházás nélkül
jövedelmét nem várhatja, önbiztosítás nélkül pe-
dig kockán forog az élet és vagyoni egyaránt.
Kikre tud hát hatni az ilyen szárnyalású beszéd?

Azokra, akik elestek az irni és olvasni tud-
ás szerencsésjétől; akik mindent feldúlának, mert
elégedetlenek; akik a tények bírálata helyett ké-
nyelmesebbnek tartják a vak hitet; akik híret
se hallották a kettős könyvelésnek, mely szerint
a kiadások, ha egyszer haszonba mennek, nem-
csak a „tartozik“, hanem a „követel“ rovataiban
is kell, hogy szerepeljenek.

Ezt a közönséget mi, őszintén szólva, nem
irigyeljük az ellenzékétől; mert akinek az ilyen
okoskodással ki lehet törülni a szemét, az nekünk
nem hiányzik s ha kiválik egy-kettő közülünk,
arra csak azt mondjuk Kossuthal: „Meg-
fogytunk, de megtisztultunk.“ Ha valami bánt az
egészben, ez egyedül csak a tekintély örökké
szükséges államfentartó elve elleni irtó háboru,
melyben a most működő hivatalos személyzet oly
kezek által fosztatik meg az ő, közérdekből el-
alkudhatlan respektusától, mely kezek példája az
indulatok tanácsára könnyen hajló népnek egy-
részt veszélyes precedens, másrészt kényelmes
takarózó.

A másik tanulság még tisztábban domborod-
dik ki a vizsgáló szemek előtt. Hiszen ellenzék
kell, sajnos volna, ha nem lenne. De az aztán
legyen elvi, és ne személyes ellenzék! Ha Ap-
ponyi valaha programot adott volna, ha közölné
legalább cím szerint azokat a főelveket, melyek-
et a kormány által 12 év óta folytatott attól
eltérőleg vél megvalósíthatni; ha megmondaná,
hogyan bánta el a kormány megbuktatása után
azzal a függetlenségi párttal, melyet most poli-
tikai körhíntáján tologyermekül kihasznál: akkor

azt mondaná az okos ember, hogy jól van, én
ennek az embernek szavában hiszek, eszében bi-
zom, jellemében megnyugszom, céljait osztom, te-
hát követem.

De mit látunk a józan észnek ezen követel-
ménye helyett? Látunk egy nagy tehetségű embert,
amint a kormánybuktatás fikszá idejébe belelo-
vagolva, idő előtt lejárja magát. Látunk mellette
roppant talentumú férfiakat, akik mint az egy-
forma delejek, vele inkább taszító, mint vonzó
viszonyban vannak s csak az ambíció és gyűlö-
let közössége által tartoznak össze. Látunk ön-
ként mindentől elszigetelt megyei tengeri kigyó-
kat, melyek választástól választásig teljesen el-
felejtetik létüket, elhanyagolják a közönséget s
közügyeket; de ilyenkor vetnek egy pár gyűrűt
a hullámzó nézetek tengerén s élükre állanak
mindazoknak, akik időközben meghiusult vágyaik-
ért, ki nem elégtett önzésükért bosszút vélnék
állhatni szeszélyük köreinek megzavarói fölött.
Látunk továbbá — és legtöbb ilyet látunk — egy
kis rakás olyan polgárt, aki sohasem a maga
szorgalmától és élelmességétől, hanem fölülről,
sült galamb: akjában szeretné kapni az áldást;
aki könnyen megy neki a sötétnek, mert nincs
sok veszteni alója; aki hisz mindent, mert nem
tud semmit; kinek jól esik, hogy valami soka-
dalom alkalmából jól kikáromkodja, kidörmögi
magát; aki az ígéretek tantuszát tiszta körmőci
aranyának bámulja.

Látunk ott aztán néhány lekötöztetett, „ura-
dalmi“ mesterembert, fogva tartott adósokat,
kanció-letétellel kiarendált irodalmi hálózatokat,
János-arcú ügyvédeket. Látunk végül lejárt fir-
mákat, kik ha szántanak, szónokot, ha szónokol-
nak, szántóvetőt mutatnak. Látunk legutoljára
egy sereg stbit, u. m. az iskolásokban a jövő
politikusait, a kupuszina asszonyokban a nő-
emancipáció előfutárait, a kukoricánadrágos fal-
támogatókban a demagógiává laposodott demo-
krácia vadvirágait.

És mit nem látunk közöttük? Nem látjuk
az államalkotó s fentartó értelmi középosztályt,
nem látjuk a munkás kis földbirtokosok zömét,
az ipar s kereskedelem vezéreleit, szóval sem-
mit és senkit, ami vagy aki az értelmiség, az
érvek, a meggyőződés, a higgadság, a jövő kel-
lékeivel s fejleményeivel számol, vagyis a maga
feje után indulhat, mert van feje és abban vilá-
gossága.

Midőn ezen tanulságokat a saját elvi állás-
pontunk újabb meg támogatására, pártefeink dicső-
ségére, levonjuk: a céljaiban tiszta, eszközeiben
biztos hadsereg nyugalmával és flegmájával nézzük
az ellenzéknek ócska papiroson hányott cigány-
kerekeit és élelapi típusainak méregből járt poli-
tikai rókatáncait.

A mi nyugalmunkat elveinkből merített erőnk
öntudata indokolja; az ő fickándozásukat pedig
a vesztét érző légy vonaglása mentheti. Egyéb-
iránt minden lap a saját közönségének ír; ha
meltóknak találják egymást egymáshoz, nem lehet
közünk hozzá.

Amit pedig érdemes embereinkről ír, azokat
is, őket is ismeri e város közönsége s a többség
tudni fogja, kik a két fél közül azok a lovaggá
ütött emberek, akiknek már minden szabad!

Szellemi forradalom.

Egy nagy *szellemi forradalomnak* megyünk
előbe a vallási téren s ez: az *orthodoxizmusnak* a
pápai egység felé irányulása, a melyet, ha száza-
dunk létrehozhatna, magának az orthodox szláv
érdekeknek tenné a legnagyobb szolgálatot. Mert
a pápai egységnek az orthodoxok részéről való,
bár saját nemzeti liturgiájuk mellett, elfogadásá-
val is: az *egyetemes szlávügynek* tennének az ille-
tök szolgálatot; és akkor a szlávok ellenében
nem is foglalna állást: *egy egész világ!* s az *egye-
temes civilizáció is a katolikus és szláv egyház hívei
közt — egyaránt terjedne szét; és egy nap tán
arra is felvirradunk, hogy a protestantizmus is el-
válási processzusát befejezve, az egyetemes keresz-
tény vallás egységes magyarázatába is belenyugod-*

nek, és lennének mi akkor keresztények, csak-
ugyan „egy akol s egy pásztor;“ és az izraeli-
ták és az izlám, a többi szektákkal és szabad-
kőművesekkel egyetemben, önmagukban törpülne-
nek össze, amennyiben *hatáskörük teljes izoláltsá-
gára* lennének majd utalva.

Mi jól tudjuk, hogy eme nagy remények
nem egy nap, nem egy év szüleményei lehetnek,
hogy XIII. Leo bölcsességén kívül, főleg a 100
millióra menő szlávok protektora — a *cár ortho-
doxizmusának* legyőzésébe kerül — a mi III. Sán-
dor fenkölttségét is *egyszersmind föltételezi*, de hát
minden *lehetséges* a nap alatt, minden alá van
vetve a változandóságnak; így a vallásfelekeze-
tek meggyőződése is, amíg azok az általános
jóra, igazra s egységre nem jutnak.

Pedig, hogy a világ, bár *spirális* alakban,
de mindig előrehalad: ki vonná azt kétségbe?...

Az államok kicsinyből lettek nagyokká —
csak mi magyarok maradtunk egymagunkra ki-
csiny helyzetünkben s folyton véreztünk a száza-
dok viharai közt s mindig a jó ügyért — a *ker-
esztény civilizáció és a szabadság ügyéért*, úgy,
hogy annyira megfogytunk már, miszerint ha nem
szövetkezünk Ausztria s ennek fejedelmi házával
— a Habsburgokkal: vajjon a német, török, ta-
tár dulasait átélhetjük volna-e? s volna-e magyar
ma itt, hol Pannónia egykori népei közül is any-
nyian semmisülnek meg, hogy nemzetül se jöhet-
nének ma már számba.

Igen! a trákok, szarmaták, a jazigok, a tó-
tok, bulgárok, dákok, a rómaiak nem szüntek-e
meg nemzetekül uralkodni? és a bulgárok nem-e
csak a mai napok feltámadottjai, amidőn csak nem
régiben — a görögök és oláhok is, a szerb csá-
szárság utódjaival, a mai szerb és montenegrói-
akkal egyetemben, immár, bár kicsiny népekül,
de még is önálló nemzetekül jönnek számba a li-
berális Európa nagy nemzetei kórusában?

Hogy tartsák fel tehát e kicsiny népek és
nemzetek függetlenségüket, ha nem *az által*, hogy
*alkalmazzák magukat a velük identikus érdekeket
követő nagyobb nemzetek érdekeivel* s ezek szolgál-
latában saját érdekeiket is előmozdítani iparkod-
nak? Mert ha ezt nem tennék, Montenegro sor-
sára jutnának, mely csak *egy célt* tart szemé előtt,
hogy a nagy cár kedvét töltsé, ki pedig egész
Európának oda dobta a keztyűt, *mert univerzális
monarchiára törekszik; s hogy az orthodoxizmus
vallását az egész világ hitéül tolja fel?*...

Hát lehetséges-e: *egy ily erőszakolt univerzá-
lis monarchia? s egy oly vallásnak szintén erősza-
kolt terjesztése által?* mely kezdetétől a mai napig,
nemhogy előhaladást mutathatna fel, de civilizáció-
képtelenségét is már *egyházi rendszertelensége* ál-
tal is tanusítá?...

Mert hát minden civilizációnak a szép vallá-
sából *kell fejlődni* s ha az *stagnál egyaránt pár
századok után is*: ugyan hol lehet ott garanciája
az előhaladásnak?...

Talán a nemzetiség, talán a nemzet szám-
szerinti kifejlődésében? *avagy időhöz kötött gazdag-
ságában s hatalmában is?*

*Mind ezek elmulnak, elmulhatnak, mint elmúlt
a hamis isteneket imádó, valóban nagy és hatal-
mas Rómának és Görögországnak dicsősége is;
és ma! a latinaj legközvetlenebb utódjai, az olá-
szok és franciák még nagy nemzetül jönnek ugyan
tekintetbe; de hát nem-e degenerálnak máig is
hitelenségük s erkölcstelen irányuk s a szélsőségre
hajlandó természetük miatt, mert eltértek atyáik
hitétől s az igazi vallás benső érzelme nem lel-
kesíti, nem irányozza többé minden tetteiket!*

*Csak ha a nemzet vallásos is egyszersmind,
csak az követhet el nagy tetteket; a hazafiság egye-
dül: ezt nem képes előidézni; mert ha nem hi-
szünk a halhatatlanságban, ugyan miért is kíván-
nánk bármi ügyért is — meghalni?*

A halhatatlanságban *testileg és lelkileg is kell
hinnünk* s midőn ily hit lelkesíti a népeket és nem-
zeteket, csak az *ily* népek és nemzetek lehetnek
valódiilag nagyokká.

A hitelenséggel *veszi kezdetét a degenerálás
egy nemzetnél; s mihelyt e stádiumra jut — a hősi
vitézségnek is vége van.*

a „Zöldkert” nyári mulató helyiségeiben. Rácz György földbírtokos megszokott ékes beszédében röviden körvonalozván az összejövetel célját, azon, a helyi és kerületbeli viszonyoknak leginkább megfelelő, nézetének adott kifejezést, miszerint a leendő jelölre nézve oly személyben óhajtanó a közös megállapodás, akiben, a külön pártmegalapításoktól eltekintve, személyiségénél és egyéni tulajdonainál fogva, Kula községe, valamint az egész kerület bizalma összpontosul. Még a helyi párt-s vonatkozva jelölő bizottság elnökéül Boskó Antal Mór s al-elnökül dr. Maximovits M. ügyvéd és 30 bizottsági tag megválasztván, az értekezlet véget ért.

Képviselőjelöltünk fogadtatása.

Bogojeva, 1887. május hó 22-én.

Reggeli 9 óra 16 percek robotott be a Zombor felől jövő vonat a gombosi pályaudvarba. Mintha csak a jó Isten is kedvezni kívánt volna igazságos ügyünknek, a nap teljes verőfényben ragyogott az égen. A pályaudvarban százakra menő nép hullámzott fel és alá, a gombosi iskolás gyermekek ünnepi mezben zászlók alatt szép rendbe sorakozva, várták a vonatot; a pályaudvar maga is egész ünnepi színezetet öltött magára, a Perron földjét elhittett virág-özön díszíté, dr. Vojnits Istvánt, a hód-sági kerület szeretett képviselő-jelöltjét vártuk.

Most megállt a vonat. Kinyílnak a kocsiszakaszok ajtóit. A várva-várt kedves vendég megpillantásakor egyszóval lelkes éljenzés hangzik fel, minőt még a gombosi pályaudvarban nem halottunk. Általános várakozás és néma esend követte az éljenzést. E pillanathoz megcsendül az iskolás gyermekek éneke s áhitattal énekelte el ifj. Szotyory „Király-hymusz”-ának első versszakát. A szép és szabatos ének után, melybe csak a mozsarak durrogása vegyült Gombos közszeret- és tiszteltnék ürvendő választó polgára, Herodek Márton, lép elő s a következő szép szavakban üdvözlé a várva-várt kedves vendéget:

„Kibontottuk zászlónkat, a melyre az van írva: „Eljen Vojnits István!” (Lelkes éljenzés.) Midőn választásunk uraságodra esett, azon megnyugtató öntudat vezért, hogy választásunk oly férfura talált, akinek fényes tehetsége, ernyedetlen szorgalma, férfias bátorsága, lovagias jelleme és Bács-Bodrogh megyében elfoglalt kiváló állása által a legtöbbször bizodalmt már kiérdemelte, és kinek lesz bátorsága érettségét majdan sikra szállani. Ha az egész választó kerületben olyan lesz a buzgalom és kitartás, mint a mi kelünkben, a lelkesedés oly nagy, mint minálunk, akkor nem kételkedem, hogy azt siker és győzelem fogja koronázni, ami, hogy úgy legyen: lelkeimből kívánom. (Eljen zaj.) Az Isten hozta és éltesse uraságodat, mint a mi szeretett képviselő-jelöltünket! (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés.)

A szép üdvözlő beszédet követő éljenzaj lecsillapultával a kis Herodek Ella lép elő, kacsócskájában izléses csokrokával, kecsesen meghajítja magát s az egész pályaudvart vizsgálzó esengő szavakkal a következőket mondja:

„Mélyen tisztelt képviselőjelölt ur! Magas látogatása reánk nézve is öröm. Ez örömlünknek akarunk kifejezést adni, mikor arra kérem, hogy tölem a gombosi iskolás gyermekek nevében e szerény csokrocskát fogadják el azon hó kívánatunk kíséretében, hogy mélyen tisztelt képviselőjelölt urat az Isten soká, — nagyon soká éltesse!”

Mindenki előre sietett, hogy a kedves kis angyalka szavait hallhassa. Riadó éljen kiáltás reszkettette meg a levegőt a kis beszéd után, mindenki mély meghatottsággal vett részt, s a legtöbb szem az örömlönyűktől még nedves volt, amikor dr. Vojnits István láthatólag meghatva az ünneplés és nem várt, nem is sejtett fogadtatástól a választó polgárokhoz rövid beszédében, de igazán szívvel szölvé, köszönt meg a szíves fogadtatást. Soká tartó élénk éljenzés követé a beszédet. Most a képviselőjelölt az iskolás gyermekek elé lép, köszönetet mond a kedves kisiskolák azért az örömet, melyet neki a fogadtatással szereztek s azt kívánja az ő nyájas, leereszkedő kedves modorában, hogy szorgalmuk és jóvágyunkkal az ő szülőinek is mindenha oly nagy örömet szerezzenek, mint a minő nagy örömet ő neki szereztek volt. Tetszés, zaj és élénk éljenzés követé a beszédet is, mely után csakhamar kocsiakra ültünk s lovas bandérium kalauzolásával, vonultunk be Bogojevára. A bevonuláskor mozsarlövészekkel fogadtak bennünket. Minthogy d. e. 10 óra volt, amely időben szokott megtartani az isteni tisztelet, a képviselőjelölt megvárta az isteni tisztelet végét s csak akkor tartá meg programmbeszédét a község háza tágas udvarába összegyűlt nagyszámú választó polgároknak, kik a folyosókat egész a zsufoltság s a tágas udvart nagy részben megtölték.

A programmbeszéd mindgyikünk tetszését kiérdemelte és kielégítette várakozásunkat minden tekintetben. Beszéde kezdetén felemlíté a különféle pártállásokat s kijelenté a hallgatóság lelkes éljenzése mellett, hogy ő a szabadelvűpárt-hoz esatlakozik. — Felemlíté, hogy az ellenzék kedveve vesszőparipája az, hogy a mostani kormány az államjövendelmeket eltékozza, hiábavaló kiadásokat tesz, ami által a szegénység útjára tereli a népet. — Sikerülten cáfolja, hogy pénzügyeink oly siralmas lábon állanak, helyes érvekkel védelmezi a közlekedés, kereskedelem, ipar és tanügyi kiadásokat igazolja az általános európai fejverkezés.

Szerinte két dolog biztosítja az állam felvirágzását: az állampolgárok jóléte és a külhatalmakkal való békés egyetértés. A jelenlegi kormány gondoskodását látja abban, hogy az utakat javíttassa, a belvizeket levezetteti, a nemzeti köznevelődést a nevelés és tanügy terén tett elismerésre méltó intézkedéseivel előmozdította; a ló és szarvasmarha tenyésztésre nézve, miniat az közvagyonosodásunk egyik főfeltétele, mindent elkövet, a kiváló tenyésztőknek buzdításul jutalomdíjakat osztogat s kitünő tenyész állatokat potom áron bocsát rendelkezésre úgy egyesek, mint községeknek. — Mindezen elsoroltak csak az állampolgárok jólétét idézik elő, ezért teljes bizalommal a kormány hiva s ezért támogatja a kormányt. (Élénk éljenzés.)

Majd áttér arra, hogy az esetben, ha a választók bizalma folytán a kerületet ő fogja képviselni, főkötelemnek tartja az utak javítását, vasutak építését, kiegyesítését, hogy a termelők olcsón és könnyen szállthas-

sák terményeiket a piacra; az ipart és kereskedelmet emelni, előmozdítani, felvirágoztatni; és végül kötelemnek tartja az egyes igazságos és jogos helyi érdekek támogatását, védelmezését vagy keresztültvitelét. (Viharos éljenzés, tetszés-zaj.) Végül köszönetet mond a benne helyezett bizalom és szíves fogadtatásért.

A szép, szónoki hévvel elmondott programmbeszédet szűnni nem akaró éljenzés követte, mely csak Berez Károly, Bogojeva község közbecsülés és szeretetnek ürvendő jegyző, azon szavaira csillapodott le, melyet a képviselőjelölt-höz intézett. Berez igaz érzéssel, őszinte szívből elmondott beszéde nagy hatást tett a hallgató közönségre, mely a beszéd után ugyancsak zajosan megéljenzte a szónokot. A szép beszédből idézzük a következőket:

„Mélyen tisztelt képviselőjelölt ur! A most elmondott lelkes szavak még mélyebben vették szívembe azon tiszta, szent meggyőződést, hogy a szabadelvű párt nemcsak törekvése édes hazánk boldogítására és a jó-jólétének, nyugalomának biztosítására irányul. E szent meggyőződés nemcsak az én szívemben, hanem az ország minden higgadtan gondolkozó polgárának szívében él; most meggyőződhetek arról, hogy az ellenzéki vándor-apostolok által a kormányra szórt rágalom és a nagy garral hirdett fényes ígéretek merő frázisok voltak, melyeknek hitelt adni, melyekben megbízni egyáltalán nem lehet.

E tiszta, hazafias meggyőződéstől láthatva, kérem ez alkalommal a mindenneknek alkotóját: engedje, hogy a szabadelvű párt zászlója diadalra jusson; hogy ön e zászló alatt, mint e párt bajnok, majdan előharcosa küzdhesen; hogy e zászló alatt küzdve édes hazánk, anyamegyénk és szegény községünk, de különösen e jó magyar népnek javára lehessen! Adjon a jó ég önnek ehhez tartós egészséget és hosszú életet! Eljen!”

A beszédek végeztével a képviselő a jelen volt polgárokkal beszélgetett s nyájas, szeretetreméltó modorával teljesen megnyerte őket.

Délben Berez Károly községi jegyző ur vendégszerető házához mentünk, hol a szeretetreméltó kedves háziasszony igazi jó magyaros ebéddel várt már bennünket. A szép szombat összegyűlt vendégsereg kitünő hangulatban volt, melyet Herodek Mártonné öngyűsága és Herodek Irma k. a jelenléte csak fokozott. Szép felkészítőkben nem volt hiány. Az első felkészítőt lelkes szavakban Berez Károly mondá az egybegyűlt vendégeknek. Lászy Jenő mérnök a képviselőre mondott szelentől sikrázó sikerült felkészítőt, mely óriási lelkesedést idézett elő akkor, amidőn a képviselőjelölthez mutatva így szólott:

„Isten áldd meg e magyart
Jó kedvel s bőséggel;
Nyujts felje védő kart,
Ha küzd — ellenzékkel.”

Dr. Vojnits István ur igen szép felkészítőt mondott a szeretetreméltó magyar háziasszonyok példányképre Berez-Csillás Ida urnőre, Radoyschich Endre a hölgyközönségre stb.

Délutáni 5 órakor végre kocsi-ra ültünk s a hód-sági és r-militári küldöttség tagjaival kikisértük szeretett képviselőjelöltünket a gombosi pályaudvarba, hol a képviselőjelölt ur tisztelettel az egyes választó polgárokhoz, melynek végeztével szíves bucsuzás után képviselőjelöltünk a vonattal esti 6 óra 36 percek visszautazott Zomborba. A meggyőződés, hogy választóinak ragaszkodása s őszinte jó kívánsága és szeretete kíséri útjában, az lesz bizonyos mai kirándulásának legszebb emléke.

Dunaparti.

Az apatini kerületből.

Prigl-Szt.-Iván, 1887. május 22.

Ma reggel lelkes éljenzéssel, mintegy 60—70 kocsin Apatinból Prigl-Szt.-Ivárra indultunk nagyszámú lovas bandériummal a menet élén. A határnál a szt.-ivániai 40—50 kocsi lovas bandérium élén vártak már bennünket. Itt Rauschenberger Adolf ur üdvözölte Fernbach Antalt, kerületünk szeretett képviselő-jelöltjét s az üdvözlő meleg hangú szavakban felkérte, hogy szerencsésleg megítélő látogatásával a községet s mondja el a három év előtt félrevezetett derék, munkás népek politikai pártállását, nézetét, elveit. A képviselő jelölt ur szíves szavakban köszöntö meg a nem várt szíves fogadtatást s csakhamar a mozsarak durrogása között, a községbe indultunk. — Mettünk valóban impozáns volt. A kocsi száma a szt.-ivániai kocsiával együtt meghaladta a százat, úgy szintén a lovas bandériumot képező déleg legényeké is. — A mint megérkeztünk a községbe, a mozsarak durrogása jelt adott a honmaradottak összesereglésére. Kellemes meglepetés várt reánk. A főutcát magyar koronával díszített diadalív ékesíté, hol a díszlövészek sortíze s az ott felállított zenekar dalainak kellemes hangjai s 16 fegyverbe öltözött szép leány s a több ezere menő néptömeg egyszóval éljen kiáltással fogadtak bennünket. Itt leszállt a kocsirol mindgyikünk s a templom elé sereglettünk, hol képviselőjelöltünk a már előre felállított, rózsákkal díszített emelvényre lépett. A díszlövészek sortízet adtak, épp úgy mint a községbe lépésünkkor. Most egy kis leányka üdvözölte esengő hangon Fernbach Antalt, mire a képviselőjelölt ur pár szóban meleg hangú köszönetet mondott s utána megtartá programmbeszédét, melyet e lap hasábjain már korábban ismertettek. A programmbeszéd után Mihálovits Endre szónoki s. lelkes ur lépett az emelvényre s német nyelven fejtegette a programmbeszédet, — melyből mint a népnek legtesztetesebb pontokat kiemeljük a következőket:

„Az ellenzék fojton azon nyugalommal, hogy a kormány az állam háztartására mily óriási összeget, mily temérdek sok milliót fecsérel el s ezáltal az országot, annak népet nyomaorba dönti. Hogy az államháztartásra sok-sok millió szükséges, az teljesen igaz. De ha elgondoljuk, hogy e kiadásoknak mintegy 1/10 részét a hadügy, a hadsereg felszerelése s biztos védelmi állapotba helyezésére igényli, csak helyeslehetjük kormányunk óvatos előrelátását. Vájon nem mi lennénk-e az első, kik a kormányt hazaárulással vádolnók, ha a vérrel szerzett kedves hazánkat az általános európai fejverkezés közepebe vésztetnénk hagyná s könyvemlően odadobni engedné az ellenségnek, csak azért, hogy milliókat és milliókat takarítson meg? Es megfordítva: nem volnánk-e hazaárulók, ha e kiadásokat megtagadnók hazánktól?”

Melyik kormány dicsékedhetett azzal, hogy a külpolitikában oly hatalmas befolyása volt, mint a jelenlegi kormányunknak van? Dicső kormány elnökünknek Tisza Kálmánnak csak egy nyilatkozatába került, hogy az orosz azon szándékával, hogy Bulgáriát okkupálja s ezáltal bennünket keletről is elnyelésel fenyegezen: felhagyott.

Melyik kormány tett a nép köznevelésére annyit, áldozott a tanügy és népevelésre s egyéb kultur-célokra oly sokat, mint a jelenlegi? Melyik szerzett a „barbár”-nak hitt magyar nemzetnek oly világhírt, oly elismerést kulturájának, iparának, mint a jelenlegi kormány szerzett az 1885. évi orsz. kiállítás által.

Rengeteg sok milliót költött kormányunk az államvasutak hálózatának kiterjesztésére — ezt is büniül róják fel. — De vajjon ez elveszett-e a nemzetre nézve? Nem mérhetlen kincset nyert-e a vasúthálózat által hazánk ipara, kereskedelme s a nemzetgazdaság? — Végül a helyi érdekeket fejtegete.

Lelkes és szűnni nem akaró élénk éljenzés és tetszés-zaj követé a remek beszédet. Most még a helybeli esperes-plébános, c. kanonok urnál volt orsz. gyűlési képviselőnél, s Rauschenberger Adolf urnál tiszteletgöttünk s ugy d. e. 11 óra tájban a zene hangja mellett s a díszlövészek sortíze s a község választó polgárainak kíséretében vissza indultunk. A szent-iváni határnál elváltak szíves bucsuzás után a szent-ivániai s a szónoki küldöttség tagjai, u. m. Mihálovits Endre s. lelkes, Fritzsche Ernő postamester és Gräber Ferenc földbírtokos urak. — Mi pedig magunkra maradvá a szíves fogadtatástól elragadtatva örömmel és lelkes éljenzés közt vonultunk be városunkba, Apatinba, — az itt-ott titokban ránk leskelődő ellenzéki gyér számú választók végtelen bosszújára.

Dunaparti.

A községi tanító-egyesület Évkönyve.

A „Bácska” 40. számában ily című ismertetés jelent meg Dudás Gyula tollából, mely ismertetésnek br. Eötvösről írt emlékbeszédemre vonatkozó részéhez nekem is van pár szavam. Bevett irodalmi szokás szerint a megírt műnek szerzői kedvezőtlen bírálat esetén sem szoktak válaszolni. S ez rendén van ott, a hol a bírált kiforrott ítélete s rosszakaratától ment írói jelleme kellő garanciát nyújt a tárgyilagossá bírálatra. De nézzük, mi történt itt?

Czche Győző igazgató ur, mint az Évkönyv szerkesztője, pár hóval ezelőtt tudtomra adja, hogy báró Eötvös halálának tizedik évfordulóján a zentai tanítói kör közgyűlésén felolvasott s a gyűlés jegyzőkönyvébe felvett emlékbeszédemet érdemesnek találta az Évkönyvben leendő közlésre. Ellene természetesen semmi kifogásom sem lehetett. Az Évkönyv s benne az emlékbeszéd a mult héten megjelent. Dudás Gyula a főnebbi címen írt ismertetésben erről is megemlékezvén, azt mondja róla, hogy a három szakdolgozat közül az enyém „aktuális érdekekkel nem bír.” „a megjelölésre kevés jogosultsága van” s végre hogy „Eötvösről sokan, sokat és sokkal jobban írtak már, hogy sem írói, államférfii és tanügyi érdemeinek ily szerű vázolásával a megyei tanító-egyesület bármely tagja is megelégedhetne.” Hát ezen könnyelmű fölületességgel odavetett szavakra azt mondom, hogy ha emlékbeszédem csakugyan oly kivetni való volna, a felelősség első sorban az Évkönyv szerkesztőjéé, mert én beszédemet nem ily célú közlésre írtam, hanem a szerkesztő ur ítélete tette arra méltóvá.

Mivel pedig a gáncsnak engem illető része elől sem akarok kitérni, megjegyzem, hogy bíráló téved, mikor a szakdolgozat címére igényt soha sem tartott emlékbeszédet szakdolgozat címen itéli az Évkönyvben nem valónak. Legyen meggyőződve, hogy ha Eötvösnek írói, államférfii és tanügyi érdemeit szakkolgozatban akartam volna méltatni, másképp járok vala el. Nekem, ki egy tanítói kör előtt méltattam Eötvöst, tanügyi működésének részletesebb ismertetése mellett, minden körülményt tekintve véve, épp úgy kellett eljárnom, amint valóban eljártam. Ma sem tehetnék hasonló körülmények közt másképp s eljárásomért minden józan gondolkodású, elfogulatlan ember ítéletének alavetem magamat. És én meg vagyok győződve, hogy az ítélet nem reám, hanem a bírálóra lesz marasztaló. Mert az az ítélet meg fogja mondani, hogy D. Gy. nem tudja, hogy az emlékbeszéd nem szakdolgozat, mert a szakdolgozat természete alaposagot kíván, míg az emlékbeszéd a dícsőítő férfiú szemléi képének megalkotásához annak élete körülményeiből, tetteiből s ha vannak, műveiből csak a célnak leginkább megfelelő adatokat választja ki. Tessék olvasni minél többet e nemből s meg fog győződni, hogy igazam van. Olvassa el például Gyulának ugyancsak Eötvösről a Kisfaludy-társaságban tartott emlékbeszédét s ha talán Gyulait elismeri e szakban tekintélynek (bár túltolommal Gyulának sínes róla diplomája), tapasztalni fogja, hogy ő a Kisfaludy-társaság szépirodalmi jellegéhez híven, Eötvösnek szépirodalmi munkásságát méltatta; de azt sem monográfiai alaposagotlám, hanem az ily beszédek természetének megfelelő — ha úgy tetszik — felületességgel. És így tovább. Ezt fogja találni mindenütt; azért van az én beszédemben is br. Eötvös tanügyi érdemeinek kiválóbb méltatása mellett az írói és államférfii érdemek ily szerű vázolása. Ezek után ki kell jelentenem, hogy bírálot emlékbeszédemnek szakdolgozat firmája alatt való elítélésére vagy kellő szakismeret nélküli éretlen ítélet, vagy rosszakarat vezetett. Ha amaz, máskor szakismeret nélkül ne vegyen önmagát sújtó bírói pálcát, illetve tollat a kezébe; ha pedig emez, t. i. a rosszakarat, jövőre kíméljen meg tőle, mert jó lélekkel mondhatom, hogy annak ellenkezőjére az ő részéről érdemesebb tettem magamat, mint a rosszakaratra.

Szűcs Lajos,

zentai gymnasiumi tanár.

Komárom 1848—49-ben.*

(Napló-jegyzetek.)

A monográfiák korát éljük. A magyar történetírók mindinkább részletekbe bocsátkoznak s ez az áramlat legújabbban nagy mérvet ölt.

Előttünk fekszik Szinnyi József, a budapesti egyet. könyvtár első öröké legújabb dolgozata. Ötszázhusz oldalon tárgyalja Komárom 1848—49-iki történetét. Szerző

*) Budapest, 1887. Kiadja Aigner Lajos Ára 4 frt.

maga is részt vett ez eseményekben s főhadnagyi rangig vitte. Közvetlen szemlélet után jegyzette fel adatait. Azonkívül felhasználta az összes idevágó irodalmat s ez által kitűnő művet nyújtott az önvédelmi harc történelmének. Színyei műve egyike azoknak, melyről csak jól lehet mondani; hézagpótló és nélkülözhetlen.

Komárom várának parancsnoka a mozgalmak idején Mertz Frigyes altábornagy volt, ki mindenáron osztrák kézre akarja játszani e fontos helyet. De a „várbeli ellenségek“ megüsiták tervét, neki távozni kellett s a komáromi nemzetőrség parancsnoka, br. Majthényi István, foglalá el helyét október 20-án s így került a vár magyar kézre.

December végén fogta ostrom alá az ellenség a várat. Windischgrätz kapitulációra szólítja fel, de Majthényitől tagadó választ nyer. S ime néhány hónapra reá ugyancsak ő, ki azelőtt Kossuthnak kinyilvánította, hogy az ellenség csak holttestén át mehet a várba, gyávan s kislelkűen lemondott a parancsnokságról, sőt az őrség s maga Mack is árulással vádolta.

A vár ostroma 1849. március közepén kezdődött. Lenkey április 12-én és 20-án Guyon két osztály császári huszárral érkezett a várba. Guyont Debrecenből Kossuth ismeretlen okokból Szabadkára küldé, hol őt Spelletich Bódog elrejté. A kanizsai támadást ő vezette. Ugyanakkor Perzel érkezett ide a déli harctérre. Néhány heti tartózkodás után, Guyon utra kelt, zsidónak öltözködve, de Pestmegyében elfogták s Szabadkára vitték. Spelletich most némi fedezet mellett újra utnak meneszté s mint Színyei művében olvassuk, oda szerencsésen el is érkezett. Midőn Perzel később meghalotta, hogy Guyonnal Szabadkán volt, sőt ez vezényelte álnevén egyik csapatát, felkiáltott: „Hej! ha kezeim közé került volna!...“

Április végén Simmich vette át a vár cernálását. Török Ignác vezette a várparancsnokságot, Puky pedig mint kormánybiztos szerepelt. Ekkor törtek ki a várban a belvillongások. Mack Krivácsit akarja agyonlővetni, de Puky utóbbit elfogatta s így életét megmenté.

Március vége felé Welden vezette az ostromot; de a várőrség minden támadást visszaver. Lenkey április 10-én ért Komáromba. Előzőleg Mack a várat az ellenségnek akarta elárulni, de még jókor fogott el a különben hőbortos ember. Másrészt Guyon Pázmány Dénest akarta személyes okokból felakasztatni; s mi több őt akasztófát már fel is állítottatott Ghyezy, Mack stb. számára. A kormánybiztos azonban ennek is elejét vette. Aztán következtek a tejfalusi, nyaradsi és aszódi csaták, a mi a várőrség visszavonulását eredményezte.

Klapka május 28-án lett várparancsnokul kinevezve, ki a vár közvetlen parancsnokságát Attermann ezredesre bízta. Puky Ujházy váltotta fel. Julius közepén a vár ostromállapotba helyeztetik. Augusztus 3-án győzelmet aratott a várőrség az ellenségen, melyet az aug. 21. fegyverszünet követett. Szeptember közepén kezdődtek az alkudozások; 27-én Pusztá-Harkályon a kapituláció megkötöttet s október 3. és 4-én a vár az osztrákoknak átadott.

Ez nagyjában a vár története. Színyei ügyesen szötte a naplójegyzeteket a főesemények köré s noha a legaprólékosabb dolgokra is kiterjeszkedik, még sem unatkozó. A vár belélete, a szereplő főbb személyek egymáshoz való viszonya, az ellen ostroma, a védelmi intézkedések mind részletesen leírják. Majdnem az összes napiparancsok, rendeletek közöltetnek.

Színyei igazán derék munkát végzett s bátran mondhatjuk vele, hogy Komárom 1848-49. története, kivéve a kulisszák mögött lefolyt eseményeket, teljesen ki van merítve. Hasonló mű az önvédelmi harc egyéb eseményeiről eddig még nem jelent meg.

A művet az összes kritika dicsérettel fogadta. Részünkről ezen osztatlan és méltán meg is érdemelt dicséretet örömmel magunkévá tesszük s a kritikuskok hízeltő nyilatkozatait aláírjuk.

A magyar történetírás egy újabb művel gazdagodott meg; a történetíró a monografiát jól felhasználhatja s az olvasókönnyűség kellemes olvasmányt nyert. Sok ilyen derék munkát irodalmunknak!

Thim József.

Naptár. Május.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
27 Pént.	János J.	Gyula M.	15 Pakom.
28 Szom.	Vilmos	Vilmos	16 Agap
29 Vas.	B Pünk. vas	B Pünk. vas.	17 D 6 Andr.
30 Hétfő	Pünkösdfest.	Pünkösdfest.	18 Theod.
31 Kedd	Angela	Petronella	19 Patrik

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTÉR. *) Nyilatkozat.

A „Zombor és Vidéke“ május 19-iki száma most került kezembe, az abban Ns. Militicsről keltezett cikke vonatkozólag válaszul a következő:

Először is intelligens ember az oly aljas és otromba piszkolódásokra reflektálni nem szokott, hanem az ily tartalmú cikket helyére szokta dobni.

Másodszor: Hogy én mily sorsra vagyok érdemes, azt az igen profán gondolkozásu beklüldőre nem bizom; hogy az effajta cikkek gyártója mire érdemes, azt azonban szűkségtelen kiírni.

Harmadszor: En Vinkovits Márton nevű egyént nem ismertem s nem is ismerem, s az, hogy én a hivatkozott nap éjjelén a korcsmában dözsöltem s a Pál Jankó-féle plakát leszakítást láttam volna, már csak azért is aljas rágalom, mert az este a rendes időben otthon — már az ágyban — voltam.

Tehát se fül-, se szemtanu nem vagyok s legfeljebb azt bizonyíthatom, hogy a cikkíró urnak a műveltségről való fogalmi igen kétes értékűek.

Budapest, 1887. május hó 23.

Baloghy Ernő.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Haszonbéri árverési hirdetés.

1887. évi június hó 15-én délelőtt 9 órakor a dályai uradalmi irodában árverés útján haszonbérbe adja a dályai uradalom az ő tulajdonát tevő és a **Beloördai határban fekvő földet, u. m. 1264 hold szántó, 126¹/₂ hold rét és 24 hold legelőt, összesen 1414¹/₂ holdat, mely árveréshez a bérleni kívánók tisztelettel meghivatnak.**

A dályai uradalom igazgatósága.

4711. szám.
kig. 1887.

Hirdetés.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező, a színházhoz tartozó „Elefant“-hoz címzett nagy vendégfogadó 1887. évi november hó 1-től kezdve három évre **folyó évi június hó 8-án délelőtt 10 órakor** a városháza kistermében nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Az árverés megkezdéseig 200 frtnyi bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a polgármesteri hivatalban szintén elfogadtnak.

A szerződési feltételek Maximovits Szilárd tanácsnok ur hivatalos helyiségében betekintheők.

Kelt Zomborban, 1887. évi május hó 18-án tartott ülésből.

A városi tanács.

Hirdetés.

Van szerencsém az érdekeltekkel tudatni, hogy néhai **Leovics Gedeon** volt zombori ügyvéd — **ügyvédi irodáját** átvettem.

Zomborban, 1887. évi május hó 18-án.

Dr. Kronits István,
zombori ügyvéd.

3-2

896. szám.
köz. 1887.

Kis-Hegyes községe.

Árlejtési hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának f. évi 188/1887. sz. építési engedélye alapján alulírott községi elüljáróság által ezennel közhírré tétetik: miszerint Kis-Hegyes község-házának 6100 frt 05 kiban felvett épület felépítése (téglá anyag betudása nélkül) nyilvános árlejtés útján fog a legolcsóbban vállalkozónak kiadtni.

Felhivatnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy a költségvetésben kitüntetett összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva a nyilvános árlejtés határnapján **f. évi június hó 10-én reggeli 9 órakor Kis-Hegyesen** a község-háza nagytermében jelenjenek meg, hol a nyilvános árlejtés a járási főszolgabíró ur elnöklete alatt fog megtartatni. Az árverés feltételei, költségvetés és tervrajz, az árlejtés határnapjáig főszolgabíró ur hivatalos helyiségében, a hivatalos órákban Topolyán, az árverés napján Kis-Hegyes község-házánál betekintheők.

Kelt Kis-Hegyesen, 1887. évi május hó 13-án.

Czirák,
köz. jegyző.

Fodor Ambrus,
h. közs. bíró.

3-1

A Dr. VASKOVITS-féle budai és svábhegyi

vizgyógyintézet

BUDAPESTEN.

GYÓGYESZKÖZÖK: Vizgyógyász, villamos és massage. Jó eredménnyel kezeltetnek különösen a következő betegségek: Altalános alkati és vérbetegségek, mint **sápkór** és **görvélkór**, továbbá **gerincgyi** és **idegbántalmak**, **gerincgy-sorvadás**, **bénulások**, **görcsök**, **főfájás**, **sédülés**, **gége- és tüdő-hurut** és egyéb **mellbajok**. **Idült gyomor-hurut**, **makacs bérekezdések**. **Csusz és köszvény**, valamint **aranyeres bántalmak** és különféle **női bajok** stb.

A svábhegyi vizgyógyintézet gyönyörű fekvése és díszes berendezése miatt kellemes tartózkodási és üdülési helye a hazai közönségnek. Kényelmes és gyors közlekedést a fővárossal nyújt a lóvonat és fogaskerekű vasút. A tőzsomszédságában levő „Eötvös-Villa“ vendéglője jó és olcsó konyhat szolgáltat. Naponta zene. Külön porcellán és kádfürdői meleg vízzel is használhatók.

Az intézetet és vizgyógyászot ismertető könyvecskét szívesen küld ingyen és bérmentve

Dr. Fajth Péter,
intézeti igazgató orvos.

3-2

Huzás már a jövő hónapban.

Kincsem a 1 frt. **11 sorsjegy** csak 10 frt.

Főnyeremény **Kézpénzben**

50,000 frt.

10,000 frt, 5000 frt, 20% levon. | **4875 pénznyeremény.**

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók

A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában: Budapest, vaci-utca 6. sz.